

942/076/670✓

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

**ДЕРЖАВНІ
ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ
ТА УПОРЯДКУВАННЯ
ПРОГРАМНОГО ПРОЦЕСУ
В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ**

За редакцією академіка НАН України
В.М. ГЕЙЦЯ

*ПРОЕКТ
“НАУКОВА КНИГА”*

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. Реалізація державних цільових програм у бюджетній сфері України: тенденції та недоліки	13
1.1. Сучасний стан використання програмно-цільового методу в бюджетному процесі	13
1.2. Виконання програм соціально-гуманітарного спрямування	21
1.3. Реалізація економічних і науково-технічних програм ...	26
Розділ 2. Державне фінансування цільових програм на сучасному етапі розвитку	33
2.1. Рівень фінансування державних цільових програм за джерелами і напрямками використання коштів	33
2.2. Оцінка рівня фінансування державних програм соціально-гуманітарного спрямування	39
2.3. Фінансове забезпечення економічних і науково-технічних державних програм	45
Розділ 3. Пріоритети реалізації державних цільових програм	53
3.1. Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки та їх реалізація за роки реформ	53
3.2. Державні цільові програми як інструмент реалізації пріоритетів соціально-економічного розвитку	65
3.3. Обґрунтування пріоритетних напрямів виконання економічних і науково-технічних програм на середньо-, довгостроковий періоди	71
3.4. Визначення пріоритетів реалізації програм соціально-гуманітарного спрямування в середньо-, довгостроковому відношенні	86
Розділ 4. Методичні аспекти формування пріоритетних напрямів виконання державних програм	93
4.1. Методичні підходи до визначення пріоритетності державних цільових програм	93
4.2. Оцінка пріоритетів фінансування програм соціально-гуманітарного спрямування у ретроспективному періоді	98
4.3. Ранжування економічних і науково-технічних програм за визначеними пріоритетами їх фактичного фінансування	121
4.4. Методичні аспекти визначення пріоритетних напрямів реалізації державних програм в гуманітарній сфері	142

Розділ 5. Методичні проблеми оцінювання ефективності державних цільових програм	156
5.1. Практика та нормативні документи щодо оцінки бюджетних програм в Україні	156
5.2. Іноземний досвід оцінювання цільових програм	169
5.2.1. Досвід оцінювання цільових програм у США	171
5.2.2. Оцінювання ефективності інвестиційних проектів цільових програм в реальному секторі	177
5.2.3. Оцінювання управлінських програм	181
5.3. Методологічні основи обґрунтування ефективності державних науково-технічних програм	183
5.4. Критерії оцінки ефективності бюджетного фінансування програм розвитку сільськогосподарства	191
Розділ 6. Методичне забезпечення розроблення соціальних цільових програм	198
6.1. Теоретичні аспекти визначення ефективності соціальних програм	198
6.2. Методичні підходи до експертної оцінки державних соціальних програм на основі визначення критеріїв значущості	203
6.3. Оцінювання соціально-економічної ефективності програм зайнятості	212
Розділ 7. Особливості формування державних цільових програм у сфері неринкових послуг	219
7.1. Необхідність узгодження цільових програм розвитку неринкових послуг	219
7.2. Методичні підходи до формування синергетичного ефекту державних гуманітарних програм	228
7.3. Розрахунок синергетичного ефекту реалізації програм в гуманітарній сфері	239
Розділ 8. Методологічні основи експертної оцінки ходу реалізації державних цільових програм	251
8.1. Організація та механізм контролю за ходом виконання програм	251
8.2. Система показників результативності виконання державних цільових програм та методи їх розрахунку	258
8.2.1. Формалізована оцінка результативності виконання та пріоритетності фінансування державних програм	258
8.2.2. Розрахунки та порівняльний аналіз результативності й пріоритетності фінансування діючих програм	264
8.3. Регламентування порядку та методів здійснення експертної перевірки державних програм	271
Розділ 9. Організаційні засади і механізм контролю за виконанням соціальних цільових програм	276
9.1. Системний підхід до управління соціальними програмами	276
9.2. Удосконалення організаційного механізму управління соціальними програмами	287
9.2.1. Застосування методології соціального ризик-менеджменту і маркетингу в управлінні соціальними цільовими програмами	287
9.2.2. Використання системи контролінгу для регулювання процесів реалізації соціальних програм	290
9.3. Елементи та механізм реалізації соціальних програм розвитку	294
Розділ 10. Пропозиції щодо упорядкування програмного процесу в бюджетній сфері	298
10.1. Удосконалення механізму і процедур інституту державних цільових програм	298
10.2. Законодавче врегулювання механізму визначення пріоритетності фінансування державних цільових програм	305
10.3. Пропозиції щодо прийняття Закону України про забезпечення програмно-цільового планування державного бюджету	311

10.4. Перспективи реалізації програмно-цільового бюджетування в контексті бюджетної реформи в Україні	315
10.4.1. Складові системи середньострокового бюджетування, орієнтованого на результат (СБОР)	315
10.4.2. Інституціональні аспекти фінансування державних програм у середньостроковій перспективі	324
ВИСНОВКИ	328
Д О Д А Т О К 1. Інформаційне забезпечення та аналітичні розрахунки щодо оцінки ходу реалізації державних цільових програм	332
Д О Д А Т О К 2. Проект Закону України “Про програмно-цільове планування державного бюджету”	360
ЛІТЕРАТУРА	366
ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ	372
ПЕРЕЛІК РИСУНКІВ	374

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ	8
Раздел 1. Реализация государственных целевых программ в бюджетной сфере Украины: тенденции и недостатки	13
1.1. Современное состояние использования программно-целевого метода в бюджетном процессе	13
1.2. Выполнение программ социально-гуманитарного направления	21
1.3. Реализация экономических и научно-технических программ	26
Раздел 2. Государственное финансирование целевых программ на современном этапе развития	33
2.1. Уровень финансирования государственных целевых программ по источникам и направлениям использования средств	33
2.2. Оценка уровня финансирования государственных программ социально-гуманитарного направления	39
2.3. Финансовое обеспечение экономических и научно-технических государственных программ	45
Раздел 3. Приоритеты реализации государственных целевых программ	53
3.1. Приоритетные направления развития науки и техники и их реализация за годы реформ	53
3.2. Государственные целевые программы как инструмент реализации приоритетов социально-экономического развития	65
3.3. Обоснование приоритетных направлений выполнения экономических и научно-технических программ в средне-, долгосрочном периодах	71
3.4. Определение приоритетов реализации программ социально-гуманитарного направления в средне-, - долгосрочном отношении	86
Раздел 4. Методические аспекты формирования приоритетных направлений выполнения государственных программ	93
4.1. Методические подходы к определению приоритетности государственных целевых программ	93

4.2. Оценка приоритетов финансирования программ социально-гуманитарного направления в ретроспективном периоде	98
4.3. Ранжирование экономических и научно-технических программ по установленным приоритетам их фактического финансирования	121
4.4. Методические аспекты определения приоритетных направлений реализации государственных программ в гуманитарной сфере	142
Раздел 5. Методические проблемы оценивания эффективности государственных целевых программ	156
5.1. Практика и нормативные документы по оценке бюджетных программ в Украине	156
5.2. Зарубежный опыт оценивания целевых программ	169
5.2.1. Опыт оценки целевых программ в США	171
5.2.2. Оценивание эффективности инвестиционных проектов целевых программ в реальном секторе	177
5.2.3. Оценка управленческих программ	181
5.3. Методологические основы обоснования эффективности государственных научно-технических программ	183
5.4. Критерии оценки эффективности бюджетного финансирования программ развития сельского хозяйства	191
Раздел 6. Методическое обеспечение разработки социальных целевых программ	198
6.1. Теоретические аспекты определения эффективности социальных программ	198
6.2. Методические подходы к экспертной оценке государственных социальных программ на основе определения критериев значимости	203
6.3. Оценивание социально-экономической эффективности программ занятости ..	212
Раздел 7. Особенности формирования государственных целевых программ в сфере нерыночных услуг	219
7.1. Необходимость согласования целевых программ развития нерыночных услуг ..	219
7.2. Методические подходы к формированию синергетического эффекта государственных гуманитарных программ	228
7.3. Расчет синергетического эффекта реализации программ в гуманитарной сфере	239
Раздел 8. Методологические основы экспертной оценки хода реализации государственных целевых программ	251
8.1. Организация и механизм контроля хода выполнения программ	251
8.2. Система показателей результативности выполнения государственных целевых программ и методы их расчета	258
8.2.1. Формализованная оценка результативности выполнения и приоритетности финансирования государственных программ	258
8.2.2. Расчеты и сравнительный анализ результативности и приоритетности финансирования действующих программ	264
8.3. Регламентирование порядка и методов проведения экспертной проверки государственных программ	271
Раздел 9. Организационные основы и механизм контроля за выполнением социальных целевых программ	276
9.1. Системный подход к управлению социальными программами	276
9.2. Совершенствование организационного механизма управления социальными программами	287
9.2.1. Применение методологии социального риск-менеджменту и маркетинга в управлении социальными целевыми программами	287
9.2.2. Использование системы контролинга для регулирования процессов реализации социальных программ	290
9.3. Элементы и механизм реализации социальных программ развития	294

Раздел 10. Предложения об упорядочении программного процесса в бюджетной сфере	298
10.1. Совершенствование механизма и процедур института государственных целевых программ	298
10.2. Законодательное урегулирование механизма определения приоритетности финансирования государственных целевых программ	305
10.3. Предложения о принятии Закона Украины об обеспечении программно-целевого планирования государственного бюджета	311
10.4. Перспективы реализации программно-целевого бюджетирования в контексте бюджетной реформы в Украине	315
10.4.1. Составляющие системы среднесрочного бюджетирования, ориентированного на результат (СБОР)	315
10.4.2. Институциональные аспекты финансирования государственных программ в среднесрочной перспективе	324
ВЫВОДЫ	328
ДОПОЛНЕНИЕ 1. Информационное обеспечение и аналитические расчеты для оценки хода реализации государственных целевых программ	332
ДОПОЛНЕНИЕ 2. Проект Закона Украины “О программно-целевом планировании государственного бюджета”	360
ЛИТЕРАТУРА	366
ПЕРЕЧЕНЬ ТАБЛИЦ	372
ПЕРЕЧЕНЬ РИСУНКОВ	374